

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/317/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6918201303
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Halušková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6918201303.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovovej a JUDr. Jozefa Zlochu, v spore žalobcov 1/ B. G., nar. XX.XX.XXXX, trvalým pobytom A.. O. č. XXXX/X, XXX XX O. D. a 2/ G. G., nar. XX.XX.XXXX, trvalým pobytom A. K. č. XXX, XXX XX Y., obidvoch zastúpených Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Námestie sv. Egídia 93, 058 01 Poprad, IČO: 44 250 029, proti žalovanému Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s. so sídlom Dostojevského rad č. 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00 151 700, o zaplatenie 20.000,- Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcov a odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 13C/9/2018-80 zo dňa 04.09.2018 takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobca 1/ **n e m á** voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania a žalovaný **n e m á** voči žalobcovi 1/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

III. Žalovaný **m á** voči žalobcovi 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 04.09.2018 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu vo výške X.XXX,- Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok), žalobu žalobcu 1/ v prevyšujúcej časti a v časti úrokov z omeškania zamietol (druhý výrok), žalobu žalobcu 2/ zamietol (tretí výrok), žalobcovi 1/ priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy (štvrtý výrok) a žalovanému priznal voči žalobcovi 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (piaty výrok). Z dôvodov rozsudku vyplýva, že predmetom konania bolo zaplatenie sumy XX.XXX,- Eur spolu s X % ročným úrokom z omeškania zo sumy XX.XXX,- Eur od podania žaloby do zaplatenia každému zo žalobcov z titulu nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla v dôsledku zásahu do ochrany osobnostných práv každého z nich v zmysle § 11 a § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalobcovia 1/ a 2/ žalobu odôvodnili tým, že dňa XX.XX.XXXX v čase okolo XX.XX hod. v O. došlo k dopravnej nehode, ktorú zavinil W.. W. I. - vodič motorového vozidla V. V. R.: T. XXX V., povinne zmluvne poisteného u žalovaného. Pri nehode vodič W.. W. I. zrazil na priechode pre chodcov I. G., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol bratom žalobcov 1/ a 2/ (K. žalobcu 2/). Z rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 3T/187/2015 zo dňa 10.08.2016 (ktorý bol podľa poznámky okresného súdu zrušený a znova bolo rozhodnuté rozsudkom zo dňa 31.01.2018, právoplatným dňa 16.02.2018) vyplýva, že zodpovedným subjektom je W.. W. I.. Žalobu odôvodnili tým, že smrť brata zasiahla jeho najbližších tak ťažko aj preto, že bola nečakaná, bezdôvodná a tragická. Toto tragické vyhasnutie života zanechalo v rodine žalobcov prázdne miesto, ktoré nie je možné ničím zaplniť. Smrť brata vážne zasiahla do súkromia obidvoch žalobcov a hlboko ranila celú rodinu, ktorá sa s touto smutnou udalosťou nikdy celkom nevysporiadala. Pasívnu legitimáciu

žalovaného odôvodnili extenzívnym výkladom ustanovenia § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o PZP“). Poukázali na rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo 170/2016 zo dňa 30.01.2018 a rozhodnutie ÚS SR sp. zn. III.ÚS 666/2016 zo dňa 11.10.2016. Žalovaný vo vyjadrení v žalobe namietol nedostatok svojej pasívnej legitímácie pre nesprávne právne posúdenie otázky, či je nemajetková ujma krytá zákonom o PZP a pre nesprávnu aplikáciu eurokonformného výkladu vnútroštátneho predpisu týkajúceho sa rozsahu poistného krytia, spočívajúceho v nezohľadnení zákazu výkladu contra legem. Poukázal na uznesenie ÚS SR sp. zn. ÚS 847/2016 zo dňa 10.11.2016 odkazujúc na odlišné stanovisko sudcu I. B. C., na rozsudky NS SR sp. zn. 3Cdo 301/2012 z 31.03.2016 a sp. zn. 6Cdo 185/2011 zo dňa 14.03.2012 a uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo 168/2009 z 20.04.2011.

1.1 Súd prvej inštancie mal výpoveďou žalobcu 1/ preukázané, že sa o smrti brata I. dozvedel z televíznych správ a následne ho asi o dve hodiny ho kontaktovala nevlastná matka, ktorá mu oznámila, čo sa stalo. S bratom I. bývali okrem posledných XX rokov v jednom meste a mali intenzívny vzťah, stretávali sa viackrát do týždňa, trávili aj víkendy na chate v T.. Brat I. bol akoby druhým otcom jeho detí. Po odsťahovaní sa do J. a následne do Y. G. sa stretávali vtedy, keď prišiel do O. D., alebo cez dovolenky, ktoré trávil v O. D., pričom boli aj v telefonickom kontakte. Smrť brata žalobcu 1/ zasiahla a nechce si to pripomínať. Brat I. bol slobodný, žil s matkou a bratom, dvojčikou G. G. (žalobca 2/). Pracoval ako O.. Svedkyňa L. G. uviedla, že I. G. a G. G. intenzívne pozná od roku XXXX, kedy sa vydala za ich staršieho brata B. G.. Súrodenecký vzťah jej manžela (žalobcu 1/) a I. G. bol dobrý, kým žalobca 1/ býval v O. D. aj intenzívny, navštevovali sa niekoľkokrát do týždňa, trávili aj víkendy a I. G. bol akoby K. keďže ona pracovala na zmeny a žalobca 1/ na týždňovky. Po ich odsťahovaní sa do J. a následne do Y. G. boli v kontakte tak raz za mesiac, keď prišli do O. D.. Boli aj v telefonickom kontakte. Zo smrti brata bol žalobca 1/ v šoku, tri dni ležal v posteli, preto musela ona so synom pricestovať do O. D. vybavovať pohreb I.. Žalobca 2/ bol podľa svedkyne čiernou ovcou rodiny, nikde nepracoval, bol odkázaný na brata I., ktorý sa staral o neho aj o ich matku. Motorové vozidlo zn. V. V. R.: T. XXX V. bolo v čase dopravnej nehody, pri ktorej bol usmrtený brat žalobcov I. G., povinne zmluvne poistené u žalovaného. Okresný súd Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 3T/187/2015 rozsudkom zo dňa 31.01.2018, právoplatným dňa 16.02.2018, uznal obžalovaného W. W. I. vinným z prečinu usmrtenia, keď inému z nebanlivosti spôsobil smrť a taký čin spáchal závažnejším spôsobom, t. j. porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona na tom skutkovom základe, že dňa XX.XX.XXXX v čase okolo XX.XX hod. viedol osobné motorové vozidlo zn. V. V. R.: T. XXX V. po štátnej ceste W.XX P. cesta v uzavretej obci O. D. v smere od obce B. na obec T. vyššou ako povolenou rýchlosťou, v intervale od XX,XX km/h do XX,XX km/h, kde na rovnom úseku suchej zjazdnej vozovky za zníženej viditeľnosti neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať, nesledoval situáciu v cestnej premávke, zvolil nesprávnu techniku jazdy, začal vykonávať vyháňací manéver doľava s úmyslom obísť chodca bežiaci z jeho strany doľava cez priechod pre chodcov, riadne vyznačený vodorovnou dopravnou značkou „W došlo k zrážke s chodcom v protismernom jazdnom pruhu na priechode pre chodcov, rýchlosťou v intervale od XX,XX km/h do XX,XX km/h, pričom chodec I. G. (brat žalobcov) utrpel zranenia, ktorým následne po prevoze do nemocnice v O. D. dňa XX.XX.XXXX podľahol. K neúčasti žalobcu 2/ jeho zástupca uviedol, že momentálne žije ako J. a nie je možné ho kontaktovať. Žalobca 1/ k neúčasti žalobcu 2/ uviedol, že ho nevidel XX rokov a ani ho nechce vidieť. Okresný súd postupom podľa § 180 Civilného sporového poriadku vykonal pojednávanie v neprítomnosti žalobcu 2/.

1.2 Po citácii § 11, § 13 ods. 1 - 3 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 1, § 4 ods. 2 písm. a), § 15 ods. 1 zákona o PZP súd prvej inštancie konštatoval, že medzi stranami bolo sporným len to, či § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP v znení účinnom v čase vzniku škody treba vykladať tak, že poistenie zodpovednosti v zmysle tohto zákona sa vzťahuje (za splnenia ostatných podmienok) aj na nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu im spôsobenej nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a títo pozostali (poškodení) môžu svoje nároky v zmysle ust. § 15 ods. 1 zákona o PZP uplatniť priamo proti poisťovateľovi rovnako ako ostatné nároky na náhradu škody. Od výkladu tohto zákonného ustanovenia závisí záver o tom, či žalovaný je alebo nie je v konaní pasívne legitimovaným subjektom. Okresný súd dospel k záveru, že žalovaný je v konaní nositeľom hmotnoprávnej zodpovednosti z poistného právneho vzťahu aj v prípade, ak je predmetom konania nárok pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, čím je daná pasívna legitímácia žalovaného v tomto súdnom spore. Tento právny záver odôvodnil súd

prvej inštancie rozhodnutím ÚS SR sp. zn. III.ÚS 666/2016 z 11.10.2016, v ktorom Ústavný súd SR uviedol, že pri interpretácii ustanovení zákona o PZP nemožno opomenúť ústavno-právne súvislosti integrácie Slovenskej republiky do Európskej únie. Po vzniku členstva Slovenskej republiky v Európskej únii zostáva Národná rada SR síce stále jediným vnútroštátnym zákonodarným orgánom, nie však jediným orgánom oprávneným normovať obsah spoločenských vzťahov na úrovni zákonnej sily. Za určitých okolností slovenské orgány (aj súdy) aplikujúce právo musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu únijného tvorcu zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, ba niekedy aj nad vôľu zákonodarcu. Povinnosťou slovenského vnútroštátneho súdu je nielen ústavne konformná, ale aj eurokonformná interpretácia zákonov. Vstup Slovenskej republiky do Európskej únie predstavuje zásadný prelom v procese interpretácie práva, pretože okrem vnútroštátneho zákonodarcu (ktorý tvoril koncept materiálneho poňatia škody v čase, keď integráciu SR do Európskej únie nebolo možné ani len predpokladať) je doň oprávnený svoju vôľu presadzovať aj únijný normotvorca. Ústavne konformný výklad práva je dôležitý aj preto, že právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho-ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (nález Ústavného súdu SR sp. zn. 2221/07 zo dňa 19.03.2008). Súčasťou práva na súkromie ako zložky ochrany osobnosti v širšom slova zmysle je aj právo na rodinný život zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými. Zavinená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym, pevným sociálnym, morálnym a citovým väzbám predstavovať natoľko závažnú nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a napĺňanie osobnosti pozostalého, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť, či vážnosť v spoločnosti (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. PL ÚS 16/04 zo dňa 04.05.2005). Pri takomto zásahu do práva na súkromný a rodinný život, ktorý predstavuje mimoriadnu udalosť s nenapraviteľným následkom, nemôže byť na mieste žiadna z foriem morálneho zadosťučinenia podľa ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom i náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch môže nanajvýš neoprávnenú ujmu len zmierniť, keďže sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť. Smrťou blízkej osoby totiž dôjde k nenahraditeľnej ujme a deštrukcii rodinných vzťahov a takýto zásah je svojou povahou trvalý a neodstrániteľný. Krytie poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami je definované právnou úpravou Európskej únie. V dôsledku vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie je pre vnútroštátny orgán aplikácie práva dôležitý aj eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, aby sa tak zabezpečil „reálny“ účinok príslušnej smernice. Smernice Európskej únie predstavujú kategóriu predpisov sekundárneho práva typickú absenciou priamej uplatniteľnosti voči fyzickým a právnickým osobám v jednotlivých členských štátoch. Vychádzajúc zo Zmluvy o fungovaní Európskej únie (čl. 288 ods. 3) je smernica záväzná pre každý členský štát, pričom vnútroštátne orgány sú povinné svoje vrchnostenské kompetencie vykonávať tak, aby bolo zabezpečené dosiahnutie výsledku očakávaného smernicou. Relevantnými sú z hľadiska predmetu sporu tzv. motorové smernice (smernica Rady č. 84/5/EHS zo dňa 30.12.1983, smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2005/14/EHS zo dňa 11.05.2005 ako i smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/103/ES zo dňa 16.12.2009), ktoré ukladajú členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola krytá poistením. Ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel nemôžu odňať smerniciam potrebný účinok. Členské štáty majú tiež zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením (rozsudok Súdneho dvora C-22/12 Haasová). Z bodu 59. rozsudku Súdneho dvora C-22/12 Haasová vyplýva, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Z bodu 56. tohto rozsudku vyplýva, že týmto vnútroštátnym právom je § 11 a 13 Občianskeho zákonníka. Podľa bodu 50 tohto rozsudku medzi škody, ktoré sa musia v súlade s tzv. motorovými smernicami nahradiť patrí aj nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo v ustanovení § 11 a 13 Občianskeho zákonníka. Z bodu 57 rozsudku vyplýva, že tento záver nie je možné spochybniť ani tým, že ustanovenia zakladajúce právo pozostalých po obetiach dopravnej nehody na náhradu nemajetkovej ujmy systematicky patria do tej časti Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do práva na ochranu osobnosti (prvá časť), zatiaľ čo právo na náhradu škody je v Občianskom zákonníku upravené v inej časti (šiesta časť). V zmysle bodu 58 uvedeného rozsudku je rozhodujúce, že zodpovednosť poisteného vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu. Napokon Európsky súdny dvor v tomto rozsudku používa

pojmem „škoda z dôvodu nemajetkovej ujmy“, nehovorí o samostatnom, od pojmu škoda oddelenom pojme nemajetkovej ujmy. Pojem zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel používaný v uvedených smerniciach je potrebné vykladať tak, že do neho patria aj nároky, ktoré vnútroštátne právo výslovne nezaraďuje medzi nároky na „náhradu škody“ v prísnom slova zmysle, ak je ich podstata podobná, teda že majú občianskoprávny charakter a vznikajú v dôsledku protiprávnej udalosti - dopravnej nehody. Pod pojem ujma na zdraví (používaný v smerniciach) patrí akákoľvek ujma spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa fyzickú ako aj psychickú traumu (uznesenie NS SR sp. zn. 3 Cdo/234/2017 zo dňa 17.04.2018). Na základe uvedeného potom súd prvej inštancie vychádzajúc z eurokonformného výkladu pojmu škoda v zákone o PZP uzatvoril, že pod tento pojem treba zahrnúť aj nemajetkovú ujmu spôsobenú blízkym osobám obetí dopravných nehôd, keďže jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo v § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, pričom ide o zodpovednosť, ktorá vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu. Žalobcovia sa teda dôvodne domáhali náhrady nemajetkovej ujmy priamo voči žalovanému, ktorý má v zmysle eurokonformného výkladu ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP v rámci škody na zdraví nahradiť i nemajetkovú ujmu v podobe psychickej traumy.

1.3 K argumentácii žalovaného vo vyjadrení k žalobe poukazom na uznesenie sp. zn. ÚS 847/2016 zo dňa 10.11.2016, konkrétne na odlišné stanovisko sudcu I.. B. C., na rozsudok NS SR sp. zn. 3 Cdo 301/2012 zo dňa 31.03.2016, uznesenie NS SR sp. zn. 4 Cdo 168/2009 zo dňa 20.04.2011 a na rozsudok NS SR sp. zn. 6 Cdo 185/2011 zo dňa 14.03.2012 okresný súd uviedol, že od právnych záverov uvedených v týchto rozhodnutiach, resp. v stanovisku sudcu ÚS SR I.. B. C. sa Najvyšší súd SR vo svetle novej judikatúry odklonil v rozhodnutiach sp. zn. 6MCdo 1/2016 zo dňa 31.07.2017 a sp. zn. 3 Cdo 234/2017 zo dňa 17.04.2018, podľa ktorých rozsah poistného krytia podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP zahŕňa aj nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom pozostalí si môžu svoje nároky v zmysle § 15 ods. 1 zákona o PZP uplatniť priamo proti poisťovateľovi rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody. V súvislosti s obranou žalovaného ohľadne nedostatku jeho vecnej pasívnej legitímácie okresný súd poznamenal, že z rozhodnutia sp. zn. ÚS 847/2016 zo dňa 10.11.2016, na ktoré v rámci svojej argumentácie žalovaný poukázal vyplynul záver, že z rozhodnutia Súdneho dvora vo veci Haasová (body 47 až 50) aj napriek rôznym jazykovým verziám tzv. motorových smerníc sa ustanovenia smerníc snažia o posilnenie ochrany obetí, takže za týchto okolností treba uplatniť extenzívny výklad uvedených pojmov a medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s týmito smernicami treba zahrnúť aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, t.j. záver totožný s právnym názorom súdu v danej veci. Odlišný právny názor totožný s argumentáciou žalovaného vyplýva len zo stanoviska jedného z troch rozhodujúcich sudcov, a to sudcu I.. B. C.. K rozhodnutiu NS SR sp. zn. 4 Cdo168/2009 zo dňa 20.04.2011, na ktoré poukazoval žalovaný okresný súd uviedol, že k tomuto rozhodnutiu dal odlišné stanovisko sudca I.. O. V., v zmysle ktorého na účely zákona o PZP treba pojem škoda vykladať extenzívne tak, že zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtiením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Okresný súd teda poukázal na nejednotnosť právnych záverov najvyšších súdnych autorít vo veci problematiky týkajúcej sa pasívnej legitímácie poisťovní ohľadne nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka za zásah do osobnostných práv pozostalých (do práva na súkromný a rodinný život).

1.4 K námietke žalovaného, že do úvahy neprichádza priame uplatnenie smernice ani aplikácia eurokonformného výkladu práva súd prvej inštancie uviedol, že tzv. motorové smernice nemajú voči stranám sporu priamy účinok, ukladajú povinnosti len členským štátom, avšak neexistencia priameho účinku smerníc nič nemení na potrebe uplatňovania princípu prednosti práva Európskej únie pred národným poriadkom. Aj keď nedochádza k priamej aplikácii konkrétnej právnej normy Európskej únie, t.j. keď sa aplikuje norma vnútroštátna, mala by byť interpretovaná v súlade s právom Európskej únie. Zohľadniac právne závery Európskeho súdneho dvora (rozsudok C-22/12), Ústavného súdu SR (III.ÚS 666/2016, III. ÚS 646/2015) aj nevyhnutnosť eurokonformného výkladu vnútroštátnej právnej úpravy (inak by došlo k nerešpektovaniu újného práva), v zmysle ktorého škodou na zdraví podľa zákona o PZP je aj nemajetková ujma, nedochádza k výkladu vnútroštátnej právnej úpravy contra legem, ale vzhľadom na členstvo Slovenskej republiky v Európskej únii dochádza k záväznej aplikácii újného práva. Súd prvej inštancie s poukazom na princíp spravodlivého usporiadania vzťahov strán sporu pri

posudzovaní tejto právnej veci vychádzal z časovo neskorších rozhodnutí Najvyššieho súdu SR ako sú rozhodnutia, o ktoré opiera svoju argumentáciu žalovaný.

1.5 Pri posudzovaní primeranosti žalobcom 1/ uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške XX.XXX,- eur okresný súd vychádzajúc z § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka konštatoval, že právna úprava pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch neustanovuje žiadne medze. Pri určení výšky náhrady musí súd vychádzať z dvoch kritérií, a to zo závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy a z okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby došlo. Maximálna výška náhrady je ohraničená výškou peňažnej sumy požadovanej žalobcom v žalobe. Vykonaným dokazovaním mal okresný súd preukázať, že vzťahy medzi žalobcom 1/ a jeho usmrteným bratom I. G. boli dobré a pomerne intenzívne, navštevovali sa často dovedy, kým žalobca 1/ žil v O. D., t.j. v meste, v ktorom žil aj jeho brat I. G.. Avšak posledných XX rokov, počas ktorých žalobca 1/ nežije v O. D. sa vzťahy zúžili počas návštev žalobcu 1/ v O. D. a počas dovolení, ktoré trávil v O. D.. Je nespochybniteľné, že smrťou blízkej osoby dochádza k nenahraditeľnej ujme, preto sa judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu vo význame, že smrť nemožno nijako odškodniť. Vychádzajúc zo spomenutých zákonných kritérií pri posudzovaní primeranosti nemajetkovej ujmy v súlade s princípom spravodlivého usporiadania vzťahov strán sporu, s prihliadnutím na okolnosti, za ktorých došlo k usmrteniu brata žalobcu 1/ (jednoznačne preukázaná vina odsúdeného bez spoluzavinenia usmrteného) ako aj intenzitu a charakter rodinných väzieb medzi žalobcom 1/ a jeho usmrteným bratom súd prvej inštancie považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy pre žalobcu 1/ vo výške X.XXX,- Eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Úrok z omeškania uplatnený vo výške X % ročne zo sumy XX.XXX,- Eur od podania žaloby do zaplatenia okresný súd žalobcovi 1/ nepriznal, lebo povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia. Až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania (rozsudok NS SR zo dňa 24.06.1998 sp. zn. 1Co 15/97, rozsudok NS SR zo dňa 14.03.2012 sp. zn. 6Cdo 185/2011).

1.6 O nároku na náhradu trov konania žalobcu 1/ súd prvej inštancie rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej tiež „C.s.p.“) vychádzajúc z pomeru úspechu vo veci, ktorý treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisela od úvahy súdu. O procesne neúspešného žalobcu nepôjde, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. V prejednávanej spore bol úspech žalobcu 1/ závislý iba od úvahy súdu, preto mu okresný súd priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy z prisúdenej sumy X.XXX,- Eur. Podľa § 262 ods. 2 C.s.p. o výške priznanej náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Podľa § 232 ods. 3 C.s.p. okresný súd určil lehotu na plnenie do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

1.7 O nároku na náhradu trov konania žalovaného súd prvej inštancie rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 C.s.p., vychádzajúc zo zásady pomeru úspechu vo veci. Žalovaný mal vo vzťahu k žalobcovi 2/ úspech vo veci v plnom rozsahu, preto mu okresný súd priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali prostredníctvom svojho právneho zástupcu včas odvolanie žalobcovia z dôvodu uvedeného v § 365 ods. 1 písm. c) C.s.p. s návrhom, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že každému zo žalobcov prizná nárok na zaplatenie istiny XX.XXX,- Eur. Uplatnili si trovy konania.

2.1 Žalobca 1/ považoval za nedostatočné, resp. nesprávne vyhodnotenie rozsahu ujmy spôsobenej nečakanou tragickou smrťou jeho brata, ktorý L. a všetok svoj čas a energiu venoval svojim súrodencom, deťom žalobcu 1/ a svojej matke. Vzťah nebohého so žalobcom 1/ označil za mimoriadny, blízky a intenzívny. Ich osobný kontakt sa logicky musel obmedziť po odsťahovaní sa žalobcu 1/ do J., avšak ostal naďalej mimoriadne častý (stretnutia X - X krát do mesiaca), trávili spolu dovolenky a udržiavali častý telefonický kontakt. Priznaná výška ujmy nie je primeraná značnému rozsahu skutočnej citovej ujmy spôsobenej náhlým úmrtím brata. Tragické vyhasnutie jeho života zanechalo u žalobcu 1/ prázdne miesto, ktoré nie je možné ničím zaplniť. Po informácii o smrti brata a o tom, ako k nej došlo bol žalobca

1/, čo potvrdila svedecká výpoveď jeho manželky, v takom šoku, že bol pripútaný na lôžko po dobu troch dní, nebol schopný sám zariadiť potrebné formality a zabezpečiť pohreb.

2.2 Žalobca 2/ v odvolaní prostredníctvom svojho právneho zástupcu namietal, že žiaden procesný predpis nepodmieňuje prípadný úspech žalobcu v spore jeho osobnou účasťou na pojednávaní. Žalobca 2/ svoju stratu a zásah spôsobený náhlou smrťou brata - dvojčky opísal v liste, ktorý bol súdu predložený ako dôkaz. Osobná výpoveď žalobcu 2/ môže len zlepšiť jeho dôkaznú situáciu. Jeho listom bola preukázaná dĺžka a intenzita jeho vzťahu s nebohým bratom. Z výpovedí žalobcu 1/ a jeho manželky bolo zrejmé, že nebohý brat bol jedinou osobou, ktorá sa o žalobca 2/ starala, zabezpečovala jeho materiálne potreby a pod.. Na uvedenom nič nemôže zmeniť spôsob života, ktorý vedie žalobca 2/, lebo to nevytvára o jeho citovej väzbe k nebohému bratovi. Nebohý napriek spôsobu života žalobcu 2/ s ním žil v jednej domácnosti takmer XX rokov a staral sa o neho.

3. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov uviedol, že odhládnuť od namietanej pasívnej legitimácie žalovaného súd prvej inštancie správne posúdil rozsah vzniknutej ujmy, keď prihliadol na prerušený kontakt medzi žalobcom 1/ a jeho nebohým bratom. Zohľadnil, že odškodnenia rádovo vo výške XX.XXX,- Eur sú priznávané najmä v prípadoch veľmi blízkeho intenzívneho vzťahu, kde strata blízkeho výrazným spôsobom zasiahla do života a citovej sféry dotknutej osoby, najmä vo vzťahu manžel - manželka, rodič - dieťa. Manželka žalobcu 1/ nepotvrdila, že sa žalobca 1/ s nebohým bratom stretávali X - X T.. Žalobca 1/ žijúci vyše XX rokov XXX km od nebohého brata nepreukázal existenciu osobitného citového vzťahu, ktorý by sa preukázateľne manifestoval aj v reálnom živote, aby bolo možné dať zadosť jeho požiadavke na odškodnenie vo výške XX.XXX,- Eur. Žalobca 2/ pristupoval pasívne k súdному konaniu, nezúčastnil sa na pojednávaní, nenavrhol dôkazy a jediný predložený dôkaz - „ - bol datovaný ďaleko pred začatím súdneho konania a bol napísaný na iný účel. Keďže nešlo o spotrebiteľský spor, neboli splnené podmienky pre vykonávanie dokazovania nad rámec dispozičného oprávnenia žalobcu 2/. S odkazom na svoje odvolanie žalovaný navrhol zmenu žaloby v podobe jej zamietnutia uplatniac si náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3.1 Žalobcovia vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného k ich odvolaniu zotrvali na predošlej argumentácii obsiahnutej v ich odvolaní. Za neobjektívny označili názor, že z dôvodu vzdialenosti boli citové väzby medzi bratmi narušené. Naopak, nebohý brat sa aj napriek zmene bydliska naďalej staral o svoju najbližšiu rodinu, pomáhal jej finančne a citové väzby neboli nijako zmenou bydliska narušené. Intenzitu citovej väzby žalobcu 2/ a nebohého brata nemožno vyvodzovať z jeho pasivity v konaní. Na veci nič nemení skutočnosť, že list predložený ako dôkaz bol napísaný podstatne skôr pred podaním žaloby. Osobná výpoveď v konaní nie je nevyhnutná, pokiaľ charakter a intenzita bratského vzťahu vyplývajú z iného dôkazu.

4. Proti prvému a štvrtému výroku rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný z dôvodu uvedeného v § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku navrhnúc, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu žalobcu 1/ zamietol. Žalovaný si uplatnil trovy konania. Namietol nedostatok svojej vecnej legitimácie v spore, pretože medzi náhradou nemajetkovej ujmy a náhradou škody existuje pojmová aj obsahová odlišnosť. Ich rozlíšenie vychádza nielen zo štruktúry Občianskeho zákonníka, ale aj z § 16 tohto právneho predpisu, ktorý pripúšťa kumuláciu nároku na nemajetkovú ujmu a nároku na náhradu škody, čím zdôraznil ich vzájomnú odlišnosť. Podľa právnej praxe sa právo na náhradu škody spôsobenej neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti premlčuje podľa § 106 Občianskeho zákonníka, nakoľko ide o majetkové právo. Osobnostné práva sú absolútnymi subjektívnymi právami prináležiacimi výlučne fyzickým osobám. Právo na ochranu osobnosti je nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy. Právo na náhradu škody patrí fyzickej aj právnickej osobe, nemá absolútnu, ale len relatívnu povahu. Nemá ani rýdzo osobnostnú, ale majetkovú povahu, preto sa premlčuje. Tento inštitút plní reparačnú a preventívnu funkciu. Pod pojmom nemajetková ujma nemožno rozumieť škodu na zdraví. Pôvodca neoprávneného zásahu do takéhoto vzťahu sa označuje za ohroziteľa, resp. porušiteľa práva, nikdy nie za škodcu a fyzická osoba, do ktorej osobnostnej sféry bolo zasiahnuté sa nikdy neoznačuje za poškodeného. Zatiaľ čo zodpovednosť za škodu je založená na princípe prezumovaného zavinenia a subjektívnej zodpovednosti, v prípade nemajetkovej ujmy ide výlučne o objektívnu zodpovednosť. Pre určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je potrebné splnenie zákonom kvalifikovaných podmienok odlišných od predpokladov priznania náhrady škody. Vrchný súd v Olomouci v rozhodnutí sp. zn. 3To 183/98 konštatoval, že nárok fyzickej osoby na náhradu

nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka nemožno stotožniť s nárokom poškodeného na náhradu škody podľa § 43 ods. 2 Trestného poriadku, o ktorom je oprávnený súd rozhodovať v rámci trestného konania.

4.1 Žalovaný namietol záver súdu prvej inštancie, že otázkou zásadného významu je, či je nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka možné subsumovať pod ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP v časti nákladov pri usmrtení. Nesúhlasil s extenzívnym výkladom § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP súdom prvej inštancie, pretože toto ustanovenie uvádza, že poistenie sa týka poistenia zodpovednosti za škodu, nie poistenia zodpovednosti za nemajetkovú ujmu. Konkrétny obsah rozsahu poistného krytia možno odvodiť z § 4 ods. 1 zákona o PZP, ktorý rešpektuje rozlíšenie vecnej škody a škody na zdraví, samostatne upravené v iných ustanoveniach Občianskeho zákonníka. Pojem náklady právny poriadok v súvislosti so škodou na zdraví, resp. pri usmrtení používa vo význame, ktorý mu pripisuje § 449 Občianskeho zákonníka. Pod pojem náklady pri usmrtení nepatrí nemajetková ujma. Ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP treba vykladať jednotne s ustanoveniami, na ktoré nadväzuje, a to § 4 ods. 1 uvedeného zákona. Podľa § 2 písm. g) zákona o PZP poškodený je ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody (nie nemajetkovej ujmy!) podľa tohto zákona. Obdobne v § 2 písm. i) zákona o PZP sa poistnou udalosťou rozumie vznik povinnosti poisťovateľa alebo kancelárie nahradiť vzniknutú škodu (nie nemajetkovú ujmu). K inému právnemu záveru nemožno dospieť ani pri systematickom výklade, ani pri teleologickej interpretácii právnej normy. Aj z názvu poistenia „poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla“ je zjavné, že jeho účelom je kryť zodpovednosť za škodu, nie nemajetkovú ujmu, ktorá nie je škodou.

4.2 Otázka pasívnej legitímácie poisťovne v prípade uplatnenia náhrady nemajetkovej ujmy tvorila predmet rozhodovacej praxe súdov napr. NS ČR sp. zn. 30Cdo 1051/2005 alebo sp. zn. 28Cdo 931/2002, z ktorých je zjavné, že súdy nižších stupňov zamietli žalobu voči poisťovniam pre nedostatok ich pasívnej legitímácie v prípade práva na ochranu osobnosti podľa § 11 Občianskeho zákonníka.

4.3 Žalovaný poukázal na neprijateľnosť extenzívneho (eurokonformného) výkladu pojmu škoda, ktorý používa zákon o PZP. V prejednávanej spore podľa žalovaného neprichádza do úvahy uplatnenie smernice ani aplikácia eurokonformného výkladu práva. Medzi stranami sporu bolo nesporné, že podľa rozsudku ESD z 24.10.2013 vo veci C - 22/12 má byť článok 3 ods. 1 Smernice Rady č. 72/166/EHS z 24.04.1972 vykladaný tak, že povinným zmluvným poistením má byť krytá aj nemajetková ujma, pokiaľ takýto nárok poškodenej osobe priznáva vnútroštátny právny poriadok. Smernica EÚ je záväzná pre každý členský štát, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť. Je adresovaná členským štátom, ktoré majú povinnosť ju transponovať. Vnútroštátne orgány aplikácie práva sa majú usilovať o eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, t. j. jeho výklad v súlade so smernicou. Priama aplikácia ustanovení smernice prichádza do úvahy len subsidiárne ako ultima ratio, ak eurokonformný výklad problematického vnútroštátneho ustanovenia nie je možný. Priama aplikácia smernice nesmie mať za následok uloženie povinnosti fyzickej alebo právnickej osobe, čo znamená že smernica nikdy nemôže mať horizontálny ani obrátený vertikálny priamy účinok. Priama aplikácia smernice prichádza do úvahy len v sporoch, kde je odporcom členský štát. Nevýhody, ktoré fyzickým a právnickým osobám vyplývajú z nemožnosti priamej aplikácie smernice v súkromnoprávných sporoch môžu byť okrem využitia inštitútu eurokonformného výkladu čiastočne vykompenzované prostredníctvom konania proti štátu o náhradu škody spôsobenej porušením komunitárneho práva. Horizontálny priamy účinok smerníc Európsky súdny dvor donedávna nepripúšťal vôbec. V zmysle nálezu ÚS SR sp. zn. I.ÚS 440/2011 sa povinnosť vykladať vnútroštátne právo v súlade s právom Európskej únie nazýva nepriamy účinok. Rozlišuje nepriamy účinok nápravný, nepriamy účinok určujúci a potvrdzujúci nepriamy účinok. Nepriamy účinok smernice spočíva v povinnosti členského štátu vykladať znenie vnútroštátneho predpisu vo svetle znenia a cieľa smernice. Zásada konformného výkladu vnútroštátneho práva má aj určité obmedzenia, a to všeobecnými zásadami práva. Povinnosť vnútroštátneho súdu dovoľávať sa na obsah smernice pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva nemôže slúžiť ako základ na výklad contra legem vnútroštátneho práva. Pre prípad, že výsledok stanovený smernicou by nemohol byť dosiahnutý na základe výkladu práva spoločenstva ukladá členským štátom povinnosť nahradiť škodu, ktorú spôsobili jednotlivcom z dôvodu neprebratia smernice (C - 6/90 a 9/90 Frankovich). Jedným zo základných pravidiel stanovujúcich limity súladného výkladu stanoveného judikatúrou Súdného dvora je pravidlo zákazu výkladu contra legem. Vnútroštátny súd nie je povinný vykladať vnútroštátne právo v súlade so sekundárnym právom EÚ, pokiaľ by to znamenalo nutnosť vykladať ho celkom

proti jeho zmyslu. Poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo 168/2009, podľa ktorého chráneným predmetom, za poškodenie ktorého má poisťovateľ plniť za poisteného poškodenému, ak v zmluve nie je uvedené inak, nie je zásah do súkromia, ktorého súčasťou je aj rodinný život. Vnútroštátna práva úprava, ktorá je pre súd pri rozhodovaní veci záväzná, jednoznačne bez pochyb určuje, aké nároky sú z povinného zmluvného poistenia kryté. Nepatrí sem nemajetková ujma pozostalých. Zásada konformného výkladu nemôže slúžiť ako základ pre výklad vnútroštátneho práva contra legem, ktorý by v tomto prípade znamenal pripísanie náhrady škody poisťovateľovi v rozpore s tým, čo stanovuje vnútroštátna právna norma. Eurokonformný výklad zákona o PZP prichádza do úvahy len v prípade, ak želiteľný výklad (ten, ktorý bol v súlade so sekundárnym právom EÚ) možno dosiahnuť aplikáciou aspoň väčšiny druhov výkladu právnej normy. V prejednanom spore však nie je možné vzhľadom na text zákona o PZP dospieť k záveru, že nemajetková ujma je de lege lata krytá zákonom o PZP, a to ani za použitia gramatického, logického, účelového (s odkazom na dôvodnú správu k zákonu o PZP), systematického, historického výkladu. Rozpor medzi záverom dosiahnuteľným výkladom vnútroštátneho práva a výkladom práva vo svetle smernice EÚ nie je možné odstrániť výkladom contra legem, ktorý by v konečnom dôsledku narušil princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a práva ako takého. Aj Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 4Cdo 168/2009 zo dňa 20.04.2011 uviedol, že predmetom poistného krytia nie je nemajetková ujma. Na uvedenej skutočnosti nič nemení ani existencia súdneho rozhodnutia vo veci C-22/2012 Haasová/Petrík, nakoľko v tomto rozhodnutí súd nevykladal vnútroštátne právo, ale vykladal smernicu. Súdny dvor nepovedal, že nemajetková ujma je krytá vnútroštátnym právom, len konštatoval, že má byť krytá. Smernica ako sekundárny prameň európskeho práva zaväzuje len štát, ktorého povinnosťou je zosúladiť vnútroštátne práva so smernicou. Podľa žalovaného neobstojí ani argumentácia odvolávajúca sa na právny názor Ústavného súdu SR (napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 474/2016 zo dňa 17.08.2016). Zdôraznil, že Ústavný súd SR nepatrí medzi všeobecné súdy, nie je ďalším odvolacím súdom, resp. právnou inštitúciou voči všeobecným súdom. V samotnom rozhodnutí III. ÚS 666/2016 Ústavný súd konštatoval, že jeho úlohou nie je vysloviť jediný možný a jediný správny názor na problematiku interpretácie pojmu škoda použitého v zákone o PZP. Úlohou Ústavného súdu v zmysle jeho rozhodnutia III. ÚS 89/2016 nie je zjednocovať judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak postavenie zverené zákonom Najvyššiemu súdu. Žalovaný zopakoval poukaz na odlišné stanovisko ústavného sudcu B. C. v rozhodnutí II. ÚS 847/2016. Napokon poukázal na rozhodnutie NS SR z 15.05.2017 sp. zn. 8Cdo/219/2016 vydané po rozhodnutiach citovaných žalobcom v žalobe, v ktorom Najvyšší súd SR rozhodol tak, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je krytá z PZP. Žalovaný má za to, že jeho judikatúru je možné v uvažovanom smere považovať za ustálenú (s odkazom na rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/168/2009, 4Cdo/139/2011, 3Cdo/301/2012, 8Cdo/219/2016).

4.4 Žalobcovia po doručení odvolania žalovaného (XX.XX.XXXX) vyjadrenie v lehote určenej súdom prvej inštancie v trvaní XX dní (§ 373 ods. 3 C.s.p.) k odvolaniu žalovaného nepodali.

5. Na základe odvolania podaného včas stranou sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359, § 362 C.s.p.) krajský súd ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.) vec prejednal v rozsahu určenom ustanovením § 379 C.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. a contrario za použitia § 177 ods. 2 písm. c) C.s.p.. Z dôvodu, že odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania sa pri posudzovaní sporu zaoberal len námietkami, uvedenými v odvolaniach žalobcov a žalovaného a procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska, či v konaní došlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 380 ods. 2 C.s.p.). Dospel k záveru, že odvolania nie sú dôvodné, preto rozsudok okresného súdu s poukazom na § 387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd sa v zásade stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktorý v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie veci a svoje rozhodnutie, ktoré je logické a presvedčivé, odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 C.s.p.. Na zdôraznenie správnosti rozsudku okresného súdu a vzhľadom na potrebu vysporiadať sa s tvrdeniami žalobcov a žalovaného v odvolaniach odvolací súd dopĺňa ďalšie dôvody.

6. Po preskúmaní obsahu spisu odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie veci a vyvodil z nich správny právny záver. Ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto zisteniach nič nezmenilo. Odvolací súd si osvojil náležité, jasné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v celom rozsahu odkazuje.

7. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 222/2009 zo dňa 26. februára 2010). Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie subsumovanie

skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (citované z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 MCdo 4/2009).

8. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

9. Podľa § 13 ods. 1 - 3 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

10. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

11. Súd prvej inštancie v odvolaní napadnutom rozsudku podrobným spôsobom zdôvodnil pasívnu legitimitáciu žalovaného. Odvolací súd zhodne s okresným súdom konštatuje, že poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa vzťahuje v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP aj na nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu im spôsobenej nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Škoda totiž v súlade s komunitárnym právom zahŕňa nielen zníženie majetku a ušlý zisk, ale aj nemajetkovú ujmu. Ustanovenie § 4 ods. 1 a ods. 2 písm. a) zákona o PZP nevyklučuje náhradu nemajetkovej ujmy, keď v tejto súvislosti je potrebné vychádzať z extenzívneho výkladu pojmu škoda a pod pojem ujma na zdraví zahrnúť aj nemajetkovú ujmu spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Tento pojem je potrebné vykladať eurokonformne tak, ako to urobil okresný súd z podrobne vysvetlených dôvodov, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje. Z tohto hľadiska argumentácia žalovaného v odvolaní o pojmovej a obsahovej odlišnosti práva na náhradu nemajetkovej ujmy a práva na náhradu škody neobstojí. Záver súdu prvej inštancie, že zavinená smrť blízkej osoby môže vzhľadom na vzájomné úzke, pevné, sociálne, morálne a citové väzby predstavovať taký zásah do práva na súkromný a rodinný život, ktorý je mimoriadnou udalosťou s nenapraviteľným následkom a nepostačujúca je niektorá z foriem morálneho zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka žiadna strana sporu nespochybnila.

11.1 Smernica Rady č. 84/5/EHS, smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2005/14/EHS i smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/103/ES ukladajú členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola krytá poistením. V zmysle rozsudku Európskeho súdneho dvora vo veci C - 22/12 Haasová majú členské štáty zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci obetí dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením. Ako správne uviedol súd prvej inštancie, NS SR v uznesení sp. zn. 3Cdo 234/2017 zo 17.04.2018 konštatoval, že do pojmu ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa fyzickú aj psychickú traumu. Pod pojem zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel treba zahrnúť aj také nároky, ktoré vnútroštátne právo výslovne nezaraďuje medzi nároky na náhradu škody v užšom slova zmysle, ak je ich podstata podobná. Ak právo umožňuje žalobcom požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, dôvodný je záver, že takáto náhrada musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Právna úprava, ktorá by uvedenému odporovala bráni neplneniu cieľa smerníc EÚ a nesmie sa použiť (Simmenthal C-106/77). Účastníkom poistného vzťahu je žalovaný, z čoho vyplýva jeho pasívna legitimitácia v prebiehajúcom konaní. Súd prvej inštancie vnútroštátne právo s odkazom na právo Európskej únie nevykladal contra legem, proti zmyslu sekundárneho práva Európskej únie.

11.2 Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (I. ÚS 87/1993). Za súčasť ustálenej

judikatúry pre účely jej záväznosti (a potreby odôvodnenia odchylenia sa od takéhoto záväzného názoru najvyššieho súdu) je potrebné považovať určitý právny názor opakovane potvrdený najvyšším súdom. Významnú hodnotu má aj to, či bolo takéto rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, teda bolo pripomienkované predpokladaným spôsobom a odsúhlasené príslušným kolégiom, a je tak považované za súčasť ustálenej judikatúry v obdobných veciach.

11.3 Žalovaný v procesnej pozícii odvolateľa poukázal na rozhodnutia NS SR, v zmysle ktorých predmetom poistného krytia nie je nemajetková ujma napr. sp. zn. 4Cdo 168/2009 z 20.04.2011, 8Cdo 219/2016 z 15.05.2017, 4Cdo 168/2009, 4Cdo 139/2011, 3Cdo 301/2012, 8Cdo 219/2016 majú za to, že ide o judikatúru, ktorú možno v uvažovanom smere považovať za ustálenú. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie poukazuje na neskoršie rozhodnutia NS SR vydané vo veci sp. zn. 6MCdo 1/2016 z 31.07.2017, 3Cdo 234/2017 zo dňa 17.04.2018 alebo 7Cdo 170/2016 zo dňa 30.01.2018, ktoré v dôsledku vývoja aplikačnej praxe zodpovedali uvedenú otázku odlišne. S poukazom na odlišný obsah uvedených dvoch skupín rozhodnutí podľa odvolacieho súdu ustálená judikatúra pre účely jej záväznosti a potreby odôvodnenia odchylenia sa od záväzného názoru najvyššieho súdu aktuálne neexistuje. Odvolací súd ďalej udáva, že argumentácia a právny názor Ústavného súdu SR vyslovené v jeho uznesení sp. zn. III.ÚS 474/2016 ako jednej z najvyšších súdnych autorít v Slovenskej republike môže slúžiť ako interpretačné pravidlo pri hľadaní zmyslu a účelu zákona o PZP, zodpovedajúceho spravodlivému usporiadaniu vzťahov vznikajúcich pri spôsobiení škody osobou povinne zmluvne poistenou poškodenému a v prípade jeho úmrtia nemajetkovej ujmy jeho blízkym príbuzným.

12. Žalobcovia svoje odvolanie podali z dôvodu uvedeného v § 365 ods. 1 písm. f) C.s.p. (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam). Odvolacie námietky týkajúce sa vád v skutkových zisteniach súdu prvej inštancie sa môžu prejaviť v nesprávnom hodnotení dôkazov, ktoré vyústilo do nesprávnych skutkových zistení (§ 365 ods. 1 písm. f) C.s.p.).

13. Súd prvej inštancie pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy žalobcu 1/ zohľadnil obidve taxatívne určené kritériá v § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Prihliadol teda na závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy aj na okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu žalobcu 1/ do jeho práva na súkromný a rodinný život došlo. Čím je vzniknutá nemajetková ujma závažnejšia do jej intenzity a trvania, tým vyššia by mala byť suma peňažného zadosťučinenia. Určenie konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia je vecou voľnej úvahy súdu, ktorá musí vychádzať z čo najúplnejšieho skutkového stavu. Okresný súd správne konštatoval prítomnosť interpersonálnych väzieb medzi žalobcom 1/ a jeho usmrteným bratom I. a zistil nielen ich dobré a pomerne intenzívne rodinné vzťahy dokiaľ žil žalobca 1/ v O. D., ale aj ich zúženie počas doby posledných XX rokov po jeho odsťahovaní sa zohľadniac, že smrťou blízkej osoby vždy dochádza k nenahraditeľnej ujme. Odvolací súd iba dopĺňa, že žalobca 1/ s nebohým neboli najbližší rodinní príslušníci (akými sú napr. životný partner, rodičia, deti), nevedli spoločnú domácnosť, nehospodárili spoločne, spoločne netrúvali všetok voľný čas. Existenciu vzájomných citových a sociálnych pút žalobcu 1/ a nebohého I. G. nemožno spochybníť, spochybníť nemožno ani ich nezvratné ukončenie momentom náhlej smrti poškodeného. Súd prvej inštancie správne prihliadol aj na okolnosti, za ktorých k dopravnej nehode došlo (preukázaná vina odsúdeného motorového vozidla bez spoluzavinenia usmrteného). Žalobca 1/ v odvolaní neuviedol okolnosti prípadu prejavujúce sa v intenzite zásahu do jeho súkromia, ktoré by neboli súdom prvej inštancie zohľadnené. Jeho námietky o nesprávnych skutkových zisteniach sú preto nedôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým žalobu žalobcu 1/ v prevyšujúcej časti a v časti úrokov z omeškania (proti tejto časti druhého výroku odvolacie námietky podané neboli, ide však o príslušenstvo žalovaného nároku) zamietol odvolací súd považuje za zodpovedajúce zisteným skutkovým okolnostiam.

13.1 Záver súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby žalobcu 2/ (tretí výrok) uvedený v bode 21.2 odôvodnenia jeho rozsudku o neunesení dôkazného bremena žalobcom 2/ je správny. Súd prvej inštancie konštatoval objektívne pretrhnutie rodinných a citových väzieb žalobcu 2/ s jeho bratom - K. G.H., čo mohlo privodiť žalobcovi 2/ citovú ujmu, ktorá ale musí byť riadne preukázaná. Pripojený list zo XX.XX.XXXX je reakciou žalobcu 2/ na smrť jeho brata I.. Pre správne ustálenie potreby priznania finančného zadosťučinenia je nevyhnutné poznať minimálne okolnosti napísania tohto listu, ktoré neboli prezentované, ako uviedol súd prvej inštancie. Žalobca 2/ v odvolaní uvádza, že z účastníckej výpovede žalobcu 1/ a svedeckej výpovede jeho manželky je zrejmé, že nebohý brat bol jedinou osobou, ktorá sa

starala o žalobcu 2/. Už súd prvej inštancie uviedol, že z výpovede svedkyne L. G. nevyplývajú žiadne skutočnosti týkajúce sa subjektívneho vnímania citovej ujmy žalobcom 2/ spôsobenej mu smrťou jeho brata. Žalobca 2/ nepreukázal potrebu priznania finančného zadosťučinenia už aj vzhľadom na časový úsek, ktorý uplynul od smrti jeho brata do podania žaloby (XX.XX.XXXX).

14. Odvolací súd preskúmal aj správnosť odvolaním žalovaného napadnutého štvrtého výroku o trovách konania. Žalovaný tento výrok odvolaním napadol iba formálne, lebo žiadne odvolacie dôvody neuviedol. Nakoľko ide o závislý výrok (§ 379 písm. a) C.s.p.) od výroku vo veci samej, odvolací súd ho podrobil odvolaciemu prieskumu a po zistení jeho vecnej správnosti aj súladu s právnou úpravou ho potvrdil.

14.1 Voči piatemu výroku o trovách konania, ktorých náhrada bola v rozsahu 100 % priznaná žalovanému voči žalobcovi 2/ odvolanie podané nebolo. Ide však tiež o závislý výrok (§ 379 písm. a) C.s.p.) od výroku vo veci samej, preto ho odvolací súd podrobil odvolaciemu prieskumu a po zistení jeho vecnej správnosti aj súladu s právnou úpravou ho potvrdil.

15. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania aplikoval odvolací súd vo vzťahu žalobcu 1/ a žalovaného s poukazom na § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 C.s.p. zásadu pomeru úspechu. Odvolací súd zdôrazňuje, že predmetom konania boli dva samostatné nároky - každý zo žalobcov sa samostatne domáhal zaplatenia nemajetkovej ujmy. Žalobcovia podali odvolanie proti druhému a tretiemu výroku rozsudku súdu prvej inštancie, žalovaný voči prvému a štvrtému výroku. Žalobca 1/ nebol so svojím odvolaním proti druhému výroku o čiastočnom zamietnutí jeho žaloby (o X.XXX,- eur istiny a o úrok z omeškania vo výške X % ročne zo sumy XX.XXX,- eur od podania žaloby XX.XX.XXXX do zaplatenia) úspešný, preto v tejto časti vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania žalovanému voči žalobcovi 1/. Žalovaný so svojím odvolaním voči prvému a tretiemu (závislému) výroku rozsudku nebol úspešný, takže nárok na náhradu trov odvolacieho konania v tejto časti vznikol žalobcovi 1/ voči žalovanému. Nakoľko prvý a druhý výrok odvolaním napadnutého rozsudku sú rozhodnutiami o jednom nároku (žalobcu 1/ voči žalovanému na zaplatenie nemajetkovej ujmy), odvolací súd dospel k záveru o rovnakom pomere úspechu a neúspechu žalobcu 1/ aj žalovaného v odvolacom konaní a nikomu z nich nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Z dôvodu presnosti a určitosti výroku o trovách odvolacieho konania, vzhľadom na účastiť žalobcu 2/ v spore, sa odvolací súd vyhol formulácii o tom, že nárok na náhradu trov odvolacieho konania nemá v konaní medzi žalobcom 1/ a žalovaným žiadna strana sporu. Žalobca 2/ v odvolacom konaní úspešný nebol, preto odvolací súd priznal žalovanému voči žalobcovi 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % s poukazom na § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p..

16. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta C.s.p.). Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).